NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 1004

RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN

MOI SO: 0$03

NGÀY THỨ HAI 12 NOVEMBRE 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE N°1701

HANOI

	Hanoi	Tonkin, Annam, Cambodge, Laos	Union postale	Hanoi-Haiphong, Nam-Dinh, Phu-Ly, Thai-Binh, Kien-An, Phu-Lang-Thuong	Hanoi-Phu-Ly, Nam-Dinh, Thai-Binh, Kien-An, Phu-Lang-Thuong	Hanoi-Haiphong	Hanoi-Phu-Ly, Nam-Dinh, Thai-Binh, Kien-An, Phu-Lang-Thuong
Một năm.	6 $ 00	6 $ 30	6 $ 30	6 $ 30	6 $ 60	12 $ 00	
Các làng và Các công-sở	»	8. 00	8. 00	8. 00	9. 00	»	
Sau tháng.	3. 00	3. 50	3. 20	3. 20	3. 30	6. 00	
Ba tháng . .	1. 50	1. 75	1. 60	1. 60	1. 65	3. 00	
Một tháng.	0. 50	0. 60	0. 55	0. 55	0. 60	1. 00	

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61 63, Rue du Colon, Hanoi

Fondateur: P. H. SCHNEIDER
Directeur: NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef: PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant: NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique: TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 188

ANNONCES

Décomptées à raison de 2 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.

4e page: Une seule insertion. . . . . 0$20 la c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$15 le c/m

Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Có con đi học nên chú ý

Ta vừa xem một bài trong một tập *Học-báo* thấy nói người nước Anh có đặt cuộc điều-tra để so sánh sự học của đôi bên con giai với con gái. Kết-quả đại để thấy rằng: lúc ít tuổi, con gái học có phần sắc hơn con giai, nhất là những khoa cần đến trí nhớ như địa-dư, lịch-sử. Nhưng nếu theo đuổi học mãi cho đến mười tám, đôi mươi, hay ngoài đôi mươi tuổi, thì lại thấy con gái học không nhẽ nhích được mấy tí, còn con giai thì mỗi ngày cứ một tiến hơn lên, nhất về những khoa cần đến trí nghĩ như văn chương, triết-học, thực con gái không tài nào theo đuổi kịp. Kết cục: Con giai không đành hỗ phận một bề chịu kém con gái mãi, dù có nhường con gái một đôi ít và một ít lâu, nhưng rồi kéo lại ngay và gấp bội mấy mươi phần. Điều hơn kém này rút hợp lẽ tự nhiên: Làm thân con gái lúc ít tuổi, bỗn-phận đối với xã-hội tuy phải học như con giai, nhưng khi lớn lên, chức trách đối với tạo-hóa lại có chốn sai khác hẳn con giai, không tâm lực đâu mà ganh đua học mãi.

Cái bài trần-thuật về cuộc điều-tra này khiến cho ta đem lòng nghĩ ngợi đến sự học đương thời chính ở nước ta, không phải sự học của con giai sợ bì với con gái, nhưng của trẻ Nam so bì với trẻ Pháp vậy. Từ khi trường Trung-học Đông-pháp — mới đổi tên *Trung-học Sa-lộ* — mở rộng cửa cho trẻ Nam vào học, thì trẻ Nam cũng được chen vai sánh cạnh với trẻ Pháp mà ganh đua trong sân La-mã, cửa Hi-lạp. Thực là bằng đẳng như nhau, thực là Pháp-Việt đề huề. Cứ như mắt ta coi, và nhiều người đã công-nhận rõ ràng, thì học trò người Nam học những khoa tập vẽ, tập viết, hay cho cả khoa học hát, học tiếng ngoại-quốc, nghĩa là những khoa khéo nghề bắt chước, luyện chân tay hay nốn đầu lưỡi, thì tưởng hình như có phần tinh nhanh sắc sảo hơn trẻ Pháp nhiều. — Về phần tính toán, cách trí, hoặc có giỏi hơn, điều ấy là do như cái tư-chất bẩm thụ thiên nhiên riêng của từng người, ta không nói làm gì. Về phần văn-chương, hoặc có kém, lại càng không phải bàn, vì đối với người Nam, văn-chương Âu-châu chắc thế nào cũng có phần khó dung-hòa hơn là đối với chính người Pháp ở Âu-tây. Đó là nói qua về các khoa học. — Còn về sự ganh đua hơn kém nhau, thường thường cứ ở những lớp dưới, từ lớp mười lên đến lớp năm, lớp tư, lớp ba thì học trò Nam học vẫn tiến bộ và giỏi giang hơn học trò Pháp, trong lớp hay chiếm được những chỗ ngồi trên, cuối năm ôm từng chồng sách *phần thưởng ưu thắng hay danh dự* đem về nhà. Nhưng tiếc thay! sự tiến bộ giỏi giang, quí hóa ấy có một cái giới-hạn thực chẳng được bền lâu. Vì hầu hết những cậu học giỏi kia, khi lên tới lớp nhì, lớp nhất lớp toán-pháp hay triết-học, thì lại dường như trí-tuệ cạnh-tranh không còn thấy được rắn giỏi bằng mấy năm đầu nữa. Nghĩa là học-trò Pháp, năm bảy năm trước học không ra sức mấy, lúc hãy giới mới phóng cương cất công học, thì học trò Nam ta đã lùi lại, tưởng không đủ hơi sức đâu mà thi thố cùng người. Thực chẳng khác nào như họ rún mình lùi hẳn lại để nhảy cho được vừa mạnh, vừa mau, vừa xa, vừa cao, còn ta thì lại liệt vào hạng như đàn bà con gái nước Anh nói trong cuộc điều tra vừa rồi. Ký-giả đã từng thấy nhiều cậu học-sinh, khi học mấy lớp dưới, vào bực giỏi có tiếng, mà về sau lên các lớp trên cứ dụi luôn năm nay sang năm khác, chật vật mãi với các kỳ thi, quanh quẩn mãi trên ghế nhà trường trưởng có khi không tài bay bổng lên được, mà ra cho lọt cửa để khỏi phụ mười năm đèn lửa của mình và bao nhiêu công của của mẹ cha. Hại nữa là, dù đỗ, dù không, đã gần mãn khóa hay còn giữa đường, thấy thuốc khám xét, thấy thuốc cho là có bệnh đau tim, đau phổi, lộng óc, hư kinh rất ghê gớm. Vì nếu quả là tại lao tâm, lao lực, học quá mà sinh bệnh, thì cái học chẳng có chốn không hay rư!

Đó là ta mới nói riêng đến một học-trò Nam được hân hạnh ganh đua với học trò Pháp mà thôi. Nhưng bây giờ khai-niệm ra, thì ta trưởng học trò Nam chỉ tranh cạnh lẫn với anh em nhà, thường lắm khi cũng thấy cậu chẩn-lý ấy có chốn ứng dụng. Ta đã từng thấy năm ba cậu học-sinh ở trường Sư-phạm lên đến lớp nhất, lớp nhì mà phải bãi về, không bởi cái *« lối học kém »* nhưng vì cái *« lẽ sức khỏe »*. Ta lại còn biết một cậu học-sinh, lúc học ở năm thứ nhất, thứ nhì trường Bảo-hộ, thì bao giờ cũng ngồi ở ghế đầu và trông ra đàng hồng-hào khỏe mạnh lắm. Lên đến năm thứ ba, người cậu trông kém sắc dần dần và mỗi ngày một lụy nhược hơn lên. Kịp đến năm thứ tư, người cậu mệt quá, cậu ít ăn, khó ngủ, cậu ho, cậu sốt, cậu phải xin nghỉ luôn, nhưng cậu vẫn cố gắng chăm học để đi thi. Có một ông giáo thấy cậu như thế, động lòng thương, thực tình bảo cậu rằng: « Kẻ sức học thì cuối năm thì may ra anh cũng đỗ. Nhưng tôi chỉ lo rằng nếu anh deo đẳng học quá thì cái bằng của anh đem về cố khi dễ chỉ để đòi với mã cho anh thôi ! » Cậu học trò học giỏi nhưng sức yếu kia nghe ngay ra, xin về nhà dưỡng bệnh và hiện nay chưa rõ chừng bệnh xoay ra thế nào. Ôi! đáng, khen thay mà lại đáng tiếc thay! Khen cho sự chăm chỉ mà tiếc cho sự ốm đau. Cái thân này trông còn có thể bước vào Cao-đẳng để hoàn bị học-vấn hay sắp đến ngày ra gánh vác việc đời, giúp được ích cho dân, làm nên lợi cho nước, thế mà cái thân này mới mang nỗi cái tiếng *nửa-thông-thái* thì chưa chi đã vội đeo thêm cả các *chứng-nan-y* nữa! Con đường hi-vọng nếu đến thế là cùng, thì đồng bào ta ai còn dám mong vào sự khai-hóa của mình để khai hóa cho quốc-gia, xã-hội nữa!

(Còn nữa)

N. Ô.-N.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 9 Novembre 1923

Việc rối loạn ở nước Đức

Tin Munich. — Việc đảng Quốc-dân vận-động để lập lại cái chánh thể thống quyền quốc-vụ do Ludendorf chủ-trương bị chánh-phủ chống cự lại, nên không thành-công.

Paris, ngày 10 Novembre 1923

Việc rối loạn ở nước Đức

Tin Munich. — Quân lính hai bên đánh nhau dữ-dội, sau Ludendorf bị bắt, rồi Ludendorf có thề rằng không sinh sự nữa, thì lại được tha ngay. Hiện tình đã yên ổn.

Cựu đông cung nước Đức

Tin Amsterdam. — Cựu đông-cung nước Đức ở Hà-lan đã trở về nước Đức.

Nước Đức với Đồng-minh

Tin Berlin. Chánh-phủ nước Đức lấy lẽ rằng nếu nay đặt lại việc Đồng-minh kiểm duyệt về đường binh-vụ, thì nhân tâm lại thêm rối-loạn, vậy nước Đức xin đừng lập lại việc kiểm-duyệt ấy.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 10 Novembre 1923

Hội-đồng các quan đại-sứ với nước Đức

Hội-đồng các quan đại-sứ trước định đến buổi chiều thứ sáu thì hội-nghị, nhưng sau lại hoãn, vì cái tình-trạng chưa rõ sẽ xoay đổi ra làm sao và cứ như các tin của nước Đức, thì chính-phủ trung-ương nước Đức đối với hậu-quốc Bavière vẫn được chắc chắn lắm.

Việc rối loạn ở nước Đức

Von Kahr và Von Lossov trước kia có ý tán thành cho việc mưu khuynh đảo chánh-phủ, nhưng bây giờ nghe chừng lại thôi không tán thành cho việc ấy nữa.

Tại Barmen và tại Elberfeld, đảng Quốc-dân, và đảng Phản-động quấy rối, nhiều người Do-thái phải trốn đến Cologne và Dusseldorf.

Việc trong hạt trú-binh

Những xưởng mà các chủ có ký giao-ước với các quan trú-binh thì vẫn làm việc như thường. Còn trong các xưởng khác, nhất là các xưởng Stimes, và Thyssen, thợ thuyền vẫn đóng cửa.

Cái phong-trào biệt lập ở nước Đức

Đảng Biệt-lập tự ý rút quân ở Crefeld ra, chứ các quan chức nước Bỉ không có can thiệp đến.

M. Mathes có lờ ý bất bình với các quan Anh, Bỉ về việc trái cái chức trách trung-lập tại Cologne và Achen. M. Tirard là tổng ủy-viên của nước Pháp, và các nhà tư bản đất Rhénanie có thảo chương trình đặt một nhà ngân-hàng ở đất Rhénanie, mà trong một trăm phần tư-bản thì các nhà tư-bản nước Pháp dự vào ba mươi phần.

Việc nước Hung-gia-lị

Ở Hung-gia-lị có bắt được một việc mưu khuynh đảo chánh-phủ. Những người đề-xướng lên việc ấy có thông mưu với nước Bavière. Một ông nghị viên nước Hung-gia-lị tên Ulain cầm vào việc ấy đã phải bắt ở đường cương giới.

Một thứ thuốc mới tìm thấy

Một ông bác-sĩ nước Thụy sĩ mới tìm thấy thuốc trị một thứ bệnh đau phổi (pneumonie).

GỌI NHAU LÀ GÌ?

Một năm trước đây, một người nhà quê ở Nohenberg, gần Cologne 68 tuổi góa vợ, có lấy một người con gái 22 tuổi. Sau không biết thế nào một người con trai ông lão ta lại lấy người mẹ người con gái ấy, nghĩa là lấy người mẹ của mẹ ghẻ mình.

Mới đây vợ kế ông lão ấy mới sinh được một con bé con, từ đấy câu chuyện mới lại sinh ra nhiều sự buồn cười, con bé con ấy đối với người vợ anh khác mẹ nó gọi nhau thế nào? Gọi là bà ngoại ư? gọi là chị dâu ư? đáng nào cũng phải cả. Lại nay mai vợ chồng người con trai cũng sinh con để cái ra, thì con cái ấy đối với hai vợ chồng ông lão kia mới lại khó điều xưng-hô nữa nhỉ.

HÀI ĐÀM

Phát giấy cáo-bạch

Mấy bà trong thành-phố đang phàn nàn với nhau:

— Các hiệu Vệ-sinh không chịu phát giấy cáo-bạch, thành ra không biết có những hiệu nào. Muốn tìm một hiệu cần-thận sạch-sẽ, có đủ tư-cách để ủy-thác công việc, cũng không làm thế nào mà biết được. Chẳng lẽ hỏi ai mà hỏi thì ai biết.

Có một ông nhanh mồm ngồi gần đấy, đứng ngay dậy mà diễn-thuyết rằng:

— Thưa các bà! Ai làm tốt, lâu ngày sẽ biết, không cần phải phát giấy cáo-bạch. Tục-ngữ có câu rằng *« Hữu xạ tự-nhiên hương »*.

Hi-đình, Nguyễn-văn-Tôi

MỘT NGƯỜI ĐÀN BÀ HOA-KỲ SỐNG MỘT TRĂM TUỔI

Chín mươi tám năm trước đây bà đã được một cái hôn của cụ La Fayette nước Pháp

Mới đây Mme Mary E Roggers, ở Savannah (Georgie) mới ăn mừng ngày sinh-nhật lần thứ một trăm. Một người sống lâu một trăm, hay ngoài một trăm nữa trưởng cũng chẳng lấy gì làm lạ. Nhưng cái mừng riêng của Mme Mary có một cái điều kỷ-niệm quan-hệ cho toàn-quốc Hoa-kỳ, cho nên mấy bữa nay các báo Hoa-kỳ không mấy báo là không nói đến tinh danh bà. Cái điều kỷ-niệm ấy là trong các người đã từng được cái bàn hạnh gần cụ La Fayette, thì chỉ có một mình bà sống mà thôi.

Nguyên là năm 1825, sau khi Hoa-kỳ được độc-lập ít lâu, cụ La Fayette có đi thăm các châu quận ở Hoa-kỳ. Đến Savannah nhân dân có kén Mme Mary lúc bấy giờ mới lên hai ra dâng cụ La Fayette một bó hoa, ngài cầm lấy bó hoa, rồi có hôn có bế, Việc Mme Mary chắc cũng chẳng nhớ, nhưng trong công-văn thành Savannah vẫn còn ghi.

KHÍ-CẦU DIXMUDE CỦA NƯỚC PHÁP BAY LÂU NHẤT THẾ-GIỚI

Mới đây khí-cầu Dixmude của bộ hải quân nước Pháp bay được 118 giờ 41 phút, mà không đỗ xuống một nơi nào. Thế là khí-cầu Dixmude bay được lâu nhất hơn các khí-cầu xưa nay. Ngày tháng Juillet 1917 khí-cầu L. Z 120 của nước Đức đã bay luôn được 101 giờ, từ nước Bảo đến đất Khartoum và từ đấy bay trở về.

Khí-cầu Dixmude vượt Địa-trung hải hai lần, bay qua nhiều nơi thuộc về nam bộ đất Tunisie, và đất Algérie, sau lại bay đến tận thành Paris, để viếng kỷ-niệm đài các nhà phi-hành bị hại trong khí-cầu République, rồi mới bay trở về nam bộ nước Pháp, và đỗ xuống chỗ khởi-hành là Guers-Pierrefeu.

Hành trình của khí-cầu trong 118 giờ 41 phút ấy như sau này:

Ngày 25 Septembre: Buổi sáng khởi-hành ở Guers Pierrefeu. — Bay đến Toulon, đến Marseille, vượt Địa-trung hải, qua các đảo Baléares đến Alger.

Ngày 26 Septembre: Alger—Bizerte Gabès. — Sfax. Sonsse.

Ngày 27 Septembre: Touggourt. — Bizerte. Sardaigne Gặp con gió bão, lại quay về Bizerte.

Ngày 28 Septembre: Bizerte. — Cicile. Corse — Toulon. — Marseille. Bordeaux.

Ngày 29 Septembre: Paris. — Monlins. — Lyon. — Valence. — Marseille. — Toulon.

Cuộc điều-tra về việc làm tự-điển Việt-Nam

Bàn góp về mấy tiếng Kinh nói khác tiếng ngoài Bắc

Trong số báo 1979, ngày 23 Octobre 1923, xin bàn góp mấy đôi điều cho rộng nghĩa:

1. « Chạng vạng » có nơi nói « Choạng vạng ». « Chập chọa », chính chữ nho là « Hoàng-hôn » tức là khi nhòa-nhem tối.
2. « Bon » bởi chữ nho « Bôn » mà ra, tiếng này đã phổ thông lắm, tức như trong « Chính-phụ-ngâm » có câu « Hơi gió lạnh người rầu mặt dạn, dòng nước sâu ngựa nản chân « bon ».
3. « Lủng lẳng » mà nghĩa là thong thả thì chỉ là tiếng nhà quê, chớ ở thị-thành thì nói: « Thủng thẳng » hay là « Thong thả ».
4. « Sống sốt » ở Huế, nghĩa cũng như các nơi khác, chớ có ai hiểu là « Bỡ ngỡ » bao giờ.
5. « Thư » nguyên bởi chữ « Thư phù » về bùa mà ra. Thầy phù-thủy dùng phép thư phù mà khu tà trị bệnh. Dân Mọi dùng cách « thư phù » mà làm cho người ta đau ốm, nên chi hễ ai đi lên Mọi trở về mà bị đau ốm thì cho là « Mọi thư ». Tiếng ta bây giờ nói về sự đoạt của nhau, hai nhau, quẩy nhau, đều cho là « Thư » ; nhưng đó cũng là một tiếng điểm-đàng mà thôi.
6. « Gà-cồ » giống gà đá gà chọi; trống cũng cồ, mái cũng cồ, mà nếu có đem thiến đi cũng được, chớ không phải chỉ nguyên độc có gà trống hay là gà thiến mà thôi.
7. « Con ngựa chân dong » ? Con ngựa kẻ phàn, thì có, chớ « con ngựa chân dong » là cái gì ?
8. « Cóc chân » là cái gì ?
9. « Dớp dúa » chính chữ là « Nhớp nhúa » đó chỉ có một phần người nói chót chả hay sai lắm, chớ không cho là tiếng chung ở xứ Huế được.
10. « Chẳng nhè » ? Chẳng đè, chớ không phải Chẳng nhè », người ta thường nói « Đem nhè » (là một tiếng trợ-từ) chỉ nghĩa một cách trái ý muốn trái sự thật) trong một câu nói mà ở trước có (Đem nhè » thì ở sau thường có « Hèn chi). Thí dụ như: « Đi ra giữa mưa gió, mà « đem nhè » không mang tơi, thì « hèn chi » mà không ướt.

Muốn hiểu cho rõ hết ý nghĩa chữ « Đem nhè » thì nên ngụ ý như là « Mà lại ».

Phụng-Đình, Tourane.

QUAN-LẠI ĐẤT TUNISIE

Mới đây quốc-vương đất Tunisie có sang chơi nước Pháp, nhân dịp ấy một viên quan đầu hạt ở đất ấy cũng kiếm được cách lấy tiền của dân [illegible] sự địa ra việc lạc quyên để lấy tiền dâng quốc-vương chi tiêu trong buổi Pháp-du. Nhân-dân trị-hạ khốn cùng nhất hạng cũng phải đóng một trăm đồng xu bản xứ, còn những người phong phú thì phải đóng gấp năm gấp mười ngần nấy. Tiền thu được bao nhiêu, viên quan ấy bỏ túi cả. Ai hay thuộc địa Tunisie đã được khai hóa sớm hơn các thuộc địa khác mà bọn quan lại người bản xứ cái phong-tục còn ô-uế đến như thế dư?

LỜI ĐÀN BÀ

Phải nên có độ lượng với người ngoài, chớ nên dung thứ cho mình

Phàm việc chi, chẳng [illegible] làm khi người đời hay ngờ-nhận với nhau, bởi vậy mà cách cư-xử hằng ngày nên có lòng độ lượng suy xét cho kẻ lầm lỗi.

Còn đối với mình, thì không thể cái lòng độ lượng ấy dặng, là vì dung cho mình, để hơn dung cho người khác, nghiêm với mình, khó hơn nghiêm với người khác; dung cho mình hay sinh sự quấy, một lầm hai lỗi, lần lần không sự gì là không dung nổi, thử nhặt chi sự cái lòng phóng túng, buông lung quen thói, sau khó kiềm chế thâu thúc, lại nguy cho tinh hạnh của con người.

Sở dĩ cách ngôn Tây mới có câu: « phải nên độ lượng với người ngoài, chớ nên dung thứ cho mình. » Sách nho cũng có câu: « quân-tử khoan nhơn khắc-kỷ, » nghĩa là người quân-tử rộng rãi mà đãi người, nghiêm-nghị là phòng cho mình.

Phương chi; cái lòng ăn ở có độ lượng thì thường được bình tĩnh vui vẻ luôn luôn, thì thố ra công việc gì cũng xong xuôi hết cả, ví dụ như có kẻ đồng bạn, xưa nay vẫn giao hảo tử tế, trung gian xảy nghe ai đèm pha, sinh sự lôi thôi, xử tệ với mình, phỏng mình là người không có độ lượng, chỉ khỏi tranh biện; khi đã tranh điều phải chẳng, dầu tổng tiền hay cho mấy mươi, cũng vô dụng, đều là điều bỏ đi, thậm chí còn kết oán gây thù, nay tiếng nầy mai tiếng nọ, vuốt hết cái đạo bằng bữu; người có lượng sáng công việc hay để cho người xét, biết tùy tài lực dụng, hiểu thấu tinh tình mọi người, đều có một ý kiến khác nhau, nếu lấy chỗ mình biết mà trách người chẳng biết, thì việc phải đến ngăn trở, việc làm không chạy, toàn bởi những người không có độ lượng, không có độ lượng, thì không dung thứ cho người ta, là không làm nổi việc cho mình.

Nhân mình những bọn hạ lưu tới đòi, làm thuê làm mướn, thì công nuôi thân, hoặc kẻ ít học nọ đối, không có hi vọng gì cao xa, chỉ tính toán từ bảo mấy mươi, lợi trước con mắt, càng nên độ lượng bao dung nạp cho họ, dầu họ có lỗi lầm, nhưng khi đã đặng lượng rộng cho mình tha thứ cho, ngày sau mới biết ăn năn đổi lỗi lại, chữa được cái tính gian tà, tiêu mất những cái lòng đố kị, đức tối ấy, còn danh dự nào sánh kịp.

Bạm Phương-sử.

Cuộc thi thơ

Của Nhà-in Quảng-tế-ư

Thơ

MCXXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long
Vật đổi sao dời miếu vẫn không ?
Giáo-hóa nguồn-khơi dòng bến Tứ,
Cung tường mấy tỏa đỉnh non Nùng.
Bia khoa giáp rửng lưng rùa đá,
Rặng cỗi cây reo tiếng quạ đồng.
Quang-cảnh nền nay từ Lý đế,
Gió Âu mưa Mỹ đạo khôn cùng.

MCXXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Nền nếp nguyên triều Lý khởi công.
Cổ Giám bóng cây còn sắc biếc,
Khuê-văn nét vẻ chẳng phai hồng.
Mạch từ Đông-Lỗ hương còn thoảng
Học dẫu Tây-Âu đạo vẫn sùng.
Bia đá bảng vàng từng mấy thuở,
Làng nho ta có nhớ hay không.

Trần-văn-Trường
11, Rue des Tasses, Hanoi

MCXXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Quốc-học gây nên quốc-túy chung.
Mấy lớp cung-tường in đất Bắc,
Đôi vầng nhật nguyệt chói trời Đông
Bậc thầy triết-học phương Âu Mỹ.
Đăng tỏ văn-minh giống Lạc-Hồng.
Dâu bể xiết bao khi biến đổi,
Ta theo Khổng giáo chữ thời trung.

Nguyễn-hữu-Cần
Học-sinh trường Nam-định

MCXXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Sĩ nữ tôn sùng Khổng miếu chung.
Rực-rỡ sân Trình cùng cửa Khổng.
Điểm trang sông Nhị với non Nùng,
Soi gương luân-lý treo kim cổ,
Nhìn bảng khoa-danh nhớ tổ-tông.
Nhẫn nhủ chị em trong học-giới,
Anh-thư mượn bút đọ anh-hùng.

Nguyễn-hồng-Khanh
97, Rue du Protectorat, Nam-dinh

MCXXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Vật hoán-tinh-di miếu vẫn sùng.
Nước giếng trong veo hòa bến Nhị,
Đá bia cao ngất đối non Nùng.
Vua Lê sắn gác thường ra ngự.
Nhà Lý gây nền trước có công.
Đạo học đến nay còn miếu lại.
Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.

Dương-phúc-Tài
182, Route de Hué, Hanoi

MCXXX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu vũ ngưu-nga một cõi đông.
Hương hỏa bi danh in nếp cũ,
Cương-thường đạo lý một nền chung.
Rồi rào bể thánh nguồn sông Nhị,
Mát ngát rừng nho ngọn núi Nùng.
Mưa gió mặc dầu con thế vận,
Hoàng-vương dễ-bá vẫn tôn-sùng.

Phan-cao-Đinh
40, Hàng Song, Nam-dinh

MCXXXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cổ-thụ danh lam chốn Núi Nùng.
Trải Lý Trần Lê bao thế-kỷ,
Khắp Trung, Nam, Bắc một nho-phong
Xuân-thu quốc-tế hương còn ngát,
Phù-mỹ cung-tường nguyệt vẫn trong.
Mấy độ tang-thương không biến cải,
Nghìn năm hương khói phụng thờ

Vũ-thị-Tú-Thinh [chung
51, Rue de la Citadelle, Hanoi

MCXXXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Một mối nho-tôn dấu Lạc-Hồng.
Lẫm-liệt cung tường nền nếp Lý,
Ngưu-nga miếu-vũ giữa trăng Nùng.
Xuân-thu tế-lễ nơi danh thắng,
Quốc-túy duy-trì chốn cổ cung.
Miếu ấy thơ này làm kỷ-niệm,
Cùng nhau khẩn vái một lời chung.

Trần-văn-Huấn
99, Rue Jean Dupuis, Hanoi

MCXXXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu còn bền với núi sông.
Hương lửa lâu dài tôn đạo Khổng,
Đèn đài tốt đẹp nhất kinh đông.
Kia nay Bảo hộ thêm tô điểm,
Dĩ thích An-nam rất kính sùng.
Thế biết cương-thường là nghĩa trọng
Trải bao dâu bể vẫn thờ ông.

Nguyễn-văn-Rung
Douanes et Régies Lục-nam

MCXXXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Trải Lý, Trần, Lê miếu mạo chung.
Bóng Đầu ánh soi in nước Nhị,
Gác Khuê cao ngất đối non Nùng.
Hàng bia giáp độ rêu mờ tỏ,
Nối cửa cần đai vẻ đạm hồng.
Gió Á mưa Âu dầu biến cải,
Xuân-thu chẳng đổi bụng tôn sùng.

Nguyễn-văn-Khánh
76, Rue des Chapeaux, Hanoi

MCXXXV

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Nền nếp lưu truyền dấu đỉnh chung.
Nghi ngút hương nghè nền Khổng-giáo
Rõ ràng thánh quách dấu Tiên-công.
Bốn bể sơn-thủy hình như vẽ,
Một cột tinh kỳ gió chẳng rung,
Hỏi mỏ xa khua bên bắc-quốc,
Tiếng vang lừng lẫy khắp trời đông.

Vũ-văn-Thành, Thái-bình

MCXXXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu mạo nguy-nga biết mấy trùng.
Biến đổi trải qua bao thế-kỷ,
Vững-bền còn mãi với non sông
Mảnh gương đạo-đức quang trời Bắc,
Ngọn đuốc văn-minh rạng cõi Đông.
Kim cổ tiếng chuông vang đất Việt,
Trần ai ai có biết hay không ?

Lê-thi-Minh
18. Phố Gạo, Đáp-cầu

MCXXXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-vật vì Văn-miếu phải không ?
Cột giữa trời Nam vua Lý dựng.
Bia trong trường Giám cháu Hồng
Đình kia vạc tế công phù vạc, [trông.
Thìn nọ rồng bay sáng vẻ rồng.
Từ Lý đến nay bao vận-hội,
Miếu nầy bút mực vẫn non sông,

Đoàn-Chức
Làng Thị-trung, Hưng-yên

Tin sau cùng

Paris, ngày 14 Novembre 1923

Hội Đình-chiến tại Pháp

Khắp các hạt nước Pháp đâu đâu cũng làm lễ đình-chiến rất long-trọng.

Cựu đông-cung nước Đức

Cựu đông-cung ở nước Hà-lan về nước Đức đã tới Cels.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ	21 độ
15 giờ	22 độ

Giá bạc. — Kể từ ngày 11 Novembre 1923, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 8 f. 75 và 8 f. 85 kể từ ngày 12 này.

Tin tàu. — Tàu *Jerusalem* mang thư sang Pháp đến ngày thứ năm 15 Novembre hồi 10 giờ sáng ở Hải-phòng sẽ chạy đi Tourane, Saigon và thẳng sang Pháp.

Các thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Hải-phòng ngày 14 Novembre chuyến xe lửa 2 giờ 7 phút.

Tàu *Amiral Latouche Treville* tới Cap-Saint-Jacques ngày 12 Novembre 1923, hồi 6 giờ sáng.

Ngày hội Chiến-thắng. — Ngày hội Chiến-thắng ở Hanoi, vì thứ không phải trận mưa sáng hôm qua thì thập phần hoàn bảo.

Cũng như mọi năm vẫn mọi ngày hội kỷ-niệm khác, buổi chiều hôm trước có bắn súng đại-bác, rước đèn đi các phố và chớp bóng tại giữa trời. Cuộc chớp bóng này bao giờ cũng vui hơn hết, từ bực thượng lưu đến bực cu-li xe ai cũng thích xem và cũng được xem như nhau cả.

Sáng sớm 11 lại một hồi đại-bác rồi đến 8 giờ điểm-binh. Ai cũng tưởng trời mưa như thế thì hoãn, thế mà luật pháp nhà binh nghiêm thật. Đúng giờ các hàng quán đều kéo ra dọc đường bờ sông cả.

Lính cảnh sát không phải mỏi lay lắm, vì người xem không đông như mọi lần, mà dân nhà quê ta thì chưa mấy người nhớ là ngày đi xem hội.

Đúng tám giờ thì quan Toàn-quyền cũng với quan Thống-soái đi xe tới nơi, đàng trước có một đội kỵ mã đi dẫn mặt. Lính kèn thổi kèn báo hiệu, các hàng quân bồng súng chào. Phường nhạc thổi *Marseillaise*. Khi quan Toàn-quyền lên rạp ngồi rồi, quan Thống-soái đi duyệt hết các hàng binh một lượt, và gần hội-tinh cho mấy hàng quan võ và hạ sĩ quan người Pháp.

Lính Tây, lính khố-đỏ, lính pháo-thủ, lính công-binh, lính khố-xanh, các xe đại bác, xe phá lũy đều đi qua trước rạp, tuy trời mưa mặc lòng, mà sĩ nấy đi đứng đều rất nghiêm chỉnh.

Mãi đến 9 giờ các hàng quán mới phân ra các ngả tuỳ về trại.

Từ 9 giờ trở đi thì mở các trò vật như bắt lươn, leo cột mỡ, đánh đu như đã đăng trong chương-trình trước.

Vui nhất là cuộc đua xe hoa ở chung quanh vườn hoa Paul-Bert lúc 3 giờ chiều và cuộc thắp đèn, đốt pháo cây bóng ở hồ Hoàn-kiếm lúc 9 giờ tối. Các công sở như phủ Toàn-quyền, phủ Thống-sứ, tòa Đốc-lý, Kho bạc, trường Cao-đẳng văn văn, đều thắp đèn điện rất là rực rỡ. Đẹp nhất là cái tháp ở giữa hồ và đền Ngọc-sơn trông rõ là cái nhà ngóc. Tuy vậy mà người đi xem cũng lẻ tẻ, một là trời lạnh, hai là nhà quê không có mấy người ra xem hội. Mới 11 giờ đã vắng người đi lại rồi, trừ ra mấy nhà khách sạn Tây và rạp chớp bóng Palace có cuộc nhảy đầm thì các qui quan và qui bà đầm vui chơi mãi đến gần sáng.

* * *

Các phần thưởng trong cuộc thi xe hoa ngày hôm qua như sau này :

Xe ô-tô :

Giải nhất : Mme Scheffer ;
» 2 M. Nam Thịnh ;
» 3 Mme Boillot ;
» 4 Aviation ;
» 5 M. Ducamp ;
» 6 M. Nervo ;
» 7 Mme Pelletier ;
» 8 M. Vintrebert ;
» 9 M. Ducamp fils ;
» 10 M. Barthelemy ;
» 11 Mme Le Roy des Barres ;
» 12 Mlle Coquelin ;
» 13 Mlles Duquesne ;
» 14 M. Saccone ;
» 15 Mme Boudet.

Xe ngựa :

Giải nhất : Mme Jeanbrau ;
» 2 Mme Detrie ;
» 3 Mme Anziani ;
» 4 M. Ducamp.

Xe tay :

Giải nhất : M. Saumont ;
» 2 Mlle Crotta ;
» 3 Mlle Brenier ;
» 4 M. Boyer ;
» 5 Mlle Détieux.

Cưỡi ngựa :

Giải nhất : Mlle Colette Pigowski ;

Xe đạp :

Giải nhất : Mlle Bailly.

Quan Toàn-quyền đi Nam-định. — Đến ngày thứ tư này, quan Toàn-quyền Merlin cùng quan Thống-sứ Monguillot sẽ xuống thăm tỉnh Nam-định, chừng 9 giờ rưỡi thì các ngài tới nơi. Quan Toàn-quyền sẽ tiếp các quan chức và thân-hào tại tòa Sứ. Ngài sẽ đi xem nhà máy sợi, máy tơ, các công xưởng Garnier và nhà máy rượu.

Buổi chiều hồi 2 giờ thì ngài đi xem nhà thương và các trường học và trại lính Carreau. Đoạn rồi ngài sẽ về Hanoi ngay.

Quan Thống-sứ đi Kiến-an. — Ngày thứ năm này quan Thống-sứ sẽ đi Kiến-an. Đáng lẽ ngài xuống từ tuần lễ trước, nhưng vì khó ở ngài lại hoãn lại. Quan giám-đốc chính-trị Poulin sẽ cùng đi với ngài. Chừng 10 giờ tới Kiến-an, ngài sẽ tiếp các quan chức tại tòa Sứ, buổi chiều ngài đi về phủ Kiến-thụy, và xem con đường mới mở xong

Quan Đốc-tờ Bi-cơ-man

Y-khoa tiến-sĩ

Chữa các chứng bệnh đàn ông, đàn bà, con gái, các chứng khí hư, các bệnh sốt thường, cảm và nặng nước, các bệnh lậu, giang-mai, lở, đau mắt, các chứng sài trẻ-con.

Phòng khám bệnh chính tại phố hàng Gà, số nhà 33, Hanoi ông nói 314.

Quan Đốc-tờ có cả khẩu chữa người đi, người ốm đến nhà, ai cần lại hỏi. 2062

Hội-đồng thành-phố. — Phiên hội-đồng thành-phố tối thứ sáu mới rồi, các ông hội-viên Tây Nam mới đến dự đủ một, duy M. Sơn-xuân-Hoan không đến mà thôi.

Trong những việc bàn tại kỳ hội-đồng ấy thì có những việc nầy :

M. Luzet được cử làm thư-ký cho hội-đồng.

Hội-đồng đã y cái số 494 p. chi-tiêu trích ở các khoản bất thường ra.

Sổ dự-toán sang năm tổng-cộng cả các khoản chi thu là 1. 41.600 đồng, nhiều hơn năm ngoái là 38.300 đồng. Việc xét sổ dự-toán ấy thì Hội-đồng đã giao cho ban Tài-chính.

Hội *Union Sportive Hanoienne* là hội Thể-thao của quí-quan chơi có giấy xin tiền trợ-cấp thì Hội-đồng cấp cho 100 đồng.

Quan Đốc-lý có đọc một bức thư của ông xã-trưởng Hauvine-Hanoi là con nuôi của thành-phố Hanoi, cám ơn về cái số tiền 1380 francs, là tiền của thành-phố đã quyên cho trong ngày hội Jeanne d'Arc. Nhờ về sự giúp đỡ của Hanoi mà xã ấy nay đã sửa sang lại nhiều lắm.

Hội *Bảo anh* có giấy xin tiền trợ cấp, Hội-đồng cho 350 đồng.

Khoản tiền hưu-bổng của ông Phạm-xuân-Thuyết là thư-ký thượng hạng hạng nhì tại tòa Đốc-lý thì hội-đồng định là 38 đồng một năm.

Tờ hợp-đồng của thành-phố ký với bà Vacheron từ là bà phước Antoine về việc nuôi những người cố tật già mỗi ngày 0 p. 10 thì nay hội-đồng gia thêm một hạn nữa là hai năm.

M. Mus là đốc-học trường Cao-đẳng Sư-phạm có gửi thư xin biếu thành phố một pho tượng nửa mình ông Renan. Hội-đồng xin nhận, còn chỗ dựng tượng thì sẽ định sau.

Hội Công-ích xin tiền trợ-cấp, Hội-đồng cho 200 đồng.

Hội đá bóng Foot-Ball Club xin tiền trợ cấp, Hội-đồng cho 100 p.

Rạp chớp bóng

FAMILY-CINÉMA

29, 31, phố hàng Buồm, Hà-nội

Từ ngày thứ bảy 10 đến ngày thứ ba 13 Novembre 1923

Thời sự GAUMONT

ÂME DE PÈRE

Chia làm 2 phần

LE FILS DE TARZAN

Hồi thứ hai và thứ ba

Hài-kịch

PETITE PLUIE ABAT GRAND FEU

2100

Cuộc đánh số giúp trẻ con Tây lai vô thừa nhận. — Cuộc đánh số này đáng lẽ đến ngày 1er Novembre 1923 rút số, nhưng nay lại hoãn đến ngày 16 Décembre 1923. Có bán vé tại bản-quán, mỗi vé giá : 0 $ 50.

Gửi đi các tỉnh, phụ thêm tiền cước gửi thư phải-lại (Recommandé) tính như sau này :

Từ 1 vé đến 10 vé.	0 $ 11
Từ 1 vé đến 20 vé.	0 15

Các thư từ đi chuyến tàu « Angkor » Các thư từ tải chuyến tàu *Angkor* bị phát hỏa và vừa tới nơi mới rồi thì chừng giảm bớt nữa mới soạn xong được, vì phải đến 20 bì nút nhóc cả chữ, nhất là nhật-trình với tạp chí hại hơn cả.

Ngạch cai-trị. — Đầu sang năm trong ngạch cai-trị có mấy quan về qui-quốc nghỉ. Quan cai-trị Mourroux lĩnh Đốc lý thành-phố, bữa hội-đồng vừa rồi có nói chuyện với các ông hội-viên rằng chừng tháng ba tây thì về. Quan Công-sứ Billon tỉnh Yên-bày và quan Công-sứ Le Guénédal tỉnh Bắc-giang cũng nay mai về nghỉ.

Lời cáo-phó và cảm-tạ. — Chúng tôi có lời trân-trọng cảm tạ các ông, các bà xa gần đã có lòng thương gửi đồ phúng viếng cùng đưa đám phu-quân, thân-phụ và bào-huynh chúng tôi là M. Trần-ngọc-Linh (Juan) 37 tuổi đã tạ-thế tại tệ-xá làng Quỳ-nhất (Nghĩa-trang) hồi 11 giờ trưa ngày 9 Novembre 1923.

Chúng tôi vàng mệnh thân-mẫu đã rước linh-cữu ra Nhà-thờ làm lễ hồi 1 giờ chiều ngày mồng 4 tháng 10 annam và đã an-táng tại nghĩa-địa Nghĩa-trang ngày mồng 5 rồi.

Chúng tôi ở xa cho nên chậm lời cáo-phó mà các ông các bà đã chiếu-cố, chúng tôi lấy làm cảm-tạ vô cùng.

Vị vong-nhân :	Nguyễn-thị-Huệ
Tự-tử :	Trần-ngọc-Đại,
Nữ-tử :	Trần-thị-Nhu,
Bào-đệ :	Trần-ngọc-Kỷ.

Đồng-gia-quyến bái tạ.

Bán công-thổ. Chừng trong tháng chạp tây này tại phòng Hội-đồng tòa Đốc-lý sẽ bán 39 lô đất công-thổ. Điều-lệ cũng y như lần bán đấu giá trước, chỉ khác có một khoản về việc cống nước mà thôi.

Thi thông-ngôn cho những người sang Pháp trong khi chiến tranh. — Kỳ thi mở riêng cho những thông-ngôn sang Pháp trong khi chiến tranh do nghị định ngày 5 Novembre 1920 đã đặt ra thì khóa thứ hai sẽ định vào ngày 3 Décembre 1923.

Các đơn xin ứng thi phải đính theo các giấy má đã nói ở điều thứ 3 nghị-định ngày 5 Novembre 1920 và những người ở Hanoi thì phải đệ đơn tòa Đốc-lý trước ngày 27 Novembre này.

Đường xe điện Hà-đông. — Quan Thống-sứ vừa cho phép sở công-ti xe điện, được đừng xe tại kilomètre 7+800 đường Hà-đông là nơi rẽ vào nghĩa-trang của hội Quảng-thiện

Đường lưu thông. — Về việc đào sông ở sông Cầu mà đường Phủ-lạng-thương đi Nhã-nam chừng ngày 15 này phải mắc nghẽn ngay chỗ làng Thinh-lộc và Hiệp-nội trông ra. Trong khi đường mắc nghẽn thì sẽ đặt tạm một cái đường vòng ở phía tay trái đường ấy để tiện việc lưu thông.

Ngạch Học-chính. — MM. Thọ Victor, Trần-văn-Vinh trợ giáo tập sự được thăng thực thụ hạng tám.

M. Đinh-văn-Mão, giáo-học hạng tám tại Hà-nam được phép nghỉ 3 ngày lĩnh cả lương để dưỡng bệnh, kể từ ngày 1er Novembre 1923.

BÁN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARISIENS » mỗi gói.	0 p. 08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói.	0 . 10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) bọc vào hộp bằng kín, mỗi hộp hai mươi điếu.	0 . 20

Ngạch quan lại. M. Ng-đình-Chi, tùng cửu phẩm đội-trưởng nguyên lệ-mục châu Sơn-động được đặc cách bổ bang-tá tại Can-sơn (Bắc giang) thay M. Trương-v-Tuyên, từ chức.

Lại một việc tiêu tiền công nữa. — Báo *France Indochine* có đăng rằng Toà-án vừa mới giao cho sở Mật-thám xét về việc một ông quan ngạch Kiểm-lâm ngày trước làm tại Việt-trì có tiêu mất mấy trăm đồng của công-quĩ và khi đổi lên Bắc-giang lại can vào một việc như thế nữa. Sau tờ báo ấy có kết luận rằng sở Kiểm-lâm này phải kiểm-soát kỹ mới được, vì không đầy một năm trời mà Toà-án Đại-hình đã phải xét hai việc như thế rồi.

Tiền tuất. — Quan Thống-sứ vừa cấp cho M. Ng-đức-Huệ 120 đồng tiền tuất để lo việc tống táng cho quan Tham-tri Ng-đức-Tú, Tuần-phủ hưu trí tại Hải-dương, tạ thế ngày 19 Octobre.

Tòa án Trùng-trị. — Sáng hôm nay tòa án Trùng-trị xử những việc sau này :

Lừa cua cu-li. — Phạm-v-Đạt làm thư-ký phụ, ăn lương công-nhật ở sở Lục-lộ tỉnh Hưng-yên, vì cờ bạc chơi bời quá, lương ít công nợ nhiều, không đủ tiền trả trái chủ. Một hôm tỉnh mãng-đa của cu-li giữ cả lấy tiền không phát cho ai một xu nào. Khi việc lộ ra thì bỏ công việc trốn biệt, mãi khi người ta hết chỗ trú ngụ thì hắn phải quay về làng ở Quan-xuyên phủ Khoái-châu thì sở Mật-thám mới bắt được. Toà phạt Phạm-v-Đạt 3 tháng 1 ngày tù.

Đánh linh tuần-cảnh. — Hôm 14 Septembre vào hồi 12 giờ trưa, một người lính cảnh-sát Annam đi tuần ở con đường Carreau, thấy một bọn người bán hàng quà ngồi ở hè đường nói chuyện trò rầm rĩ, liền đuổi cả đi không cho ngồi. Bấy giờ có một người là Ng-v-Lan làm thợ nguội mua mía cùng ngồi đấy đương rốc mía ăn, thấy đuổi sinh sự, rồi cùng mấy người nữa cầm mía túm đánh người lính cảnh-sát ấy. Toà phạt Ng-văn-Lan 1 tháng tù và 5$ quan.

Chứa đồ ăn cắp. — Lê-v-Định là thợ rèn phải phạt 3 tháng 1 ngày tù vì tội chứa 6 lá sắt của hiệu Quảng-hưng-long mất cắp.

Ăn cắp quần áo. — Hôm 31 Octobre, vào buổi trưa, tên Bùi-đình-Thọ, tức Ngô văn-Thọ tức Nguyễn-văn-Tân trước đã can án ăn cắp lẻn vào nhà người lính khố đỏ ăn cắp quần áo, lúc chực lấy cái màm đồng, có người trông thấy kêu lên thì ù té chạy. Người lính đuổi theo mãi mới bắt được. Toà phạt tên ấy 4 tháng tù.

Mua đồ ăn cắp. — Ng-thị-Ba bán hàng nước phải phạt 2 tháng tù và tội tham rẻ mua hai cái áo ăn cắp của một người lên là Đức-Thành.

Tòa còn xử nhiều việc nữa, song toàn những việc tầm-thường cả.

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hòa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 16 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ-nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con. 2062

Bỏ con trong va li. — Sáng hôm mồng 10 vừa rồi người ta thấy ở gầm cầu xe-lửa (chỗ cửa tò vò số 89) có một cái va-lít của ai vứt ở đó. Mở ra xem thì có một cái thây đứa con trai chừng 6 tháng, không xét được là con nhà ai.

Lệ mới về việc tải phân. Việc tải phân bằng xe hoặc bằng thùng thì cấm suốt trong địa-hạt Hoàn-long (tỉnh Hà-đông), từ 15 Avril đến 15 Octobre thì cấm từ 9 giờ sáng đến 8 giờ tối và từ 16 Octobre đến 14 Avril thì cấm từ 10 giờ sáng đến 8 giờ tối.

Cả những đường sau này cũng cấm như thế là :

Đường thuộc-địa số 6, từ địa-hạt huyện Hoàn-long cho đến tỉnh lị Hà-đông ;

Đường Hanoi đi Sơn-tây, từ địa-hạt huyện Hoàn-long, đến làng Mai-dịch, tổng Cổ-nhuế phủ Hoài-đức ;

Đường đê Sông-cái, từ địa-hạt huyện Hoàn-long đến làng Trèm.

Ở thành-phố Hanoi thì phải tải bằng xe rất kín, khi ra khỏi địa-hạt thành-phố rồi thì các xe phải đi thẳng đến những nơi thuộc về địa-hạt tỉnh Hà-đông, trong khi đi đường không được trút sang các thùng khác.

Phàn chỉ được phép bán ở những chỗ chứa của những người lính trung mà thôi.

Trong những giờ đã định trên ấy và ở các đường đã kể trên ấy thì phân ở các nơi chứa mà ra thì phải tải bằng xe kín hoặc trong những thùng không thoát nước được và đậy bằng những cái nắp ít ra sâu ba phần tây để trong khi tải không đổ ra ngoài được.

Những người trái lệ trong nghị định này thì có thể phải phạt giam từ 1 đến 5 ngày và phạt tiền từ 1 đến 15 francs hay là trong hai tội ấy chỉ phải một tội mà thôi, nếu người trái lệ này thuộc về các tòa Nam-án xử thì có thể phải phạt theo như bộ hình-luật An-nam nữa.

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương thọ độ nghề riêng Bắc-Kẩn bội-tinh. Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh-viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Said Al-ciep Ruà.

Ngoại khoa, hè-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần

XIN GIẤT LẤM CHỪNG : Giá 1 $ 50

Phòng thăm bệnh tại **HƯỞNG GIA-LONG, 32, giáy nói số 236**

2015

VIỆC BẮC-KỲ

HÀ-ĐÔNG (Yên-phụ)

Độc thư phòng. — Bản báo tiếp được bài sau này : Từ ngày khởi xướng lên cuộc cải-lương đến giờ, nhiều làng nô nức nhau nào lập trường học, nào lập nhà độc sách, độc báo. Vừa rồi làng Yên-phụ có mấy ông bàn nhau lập một cái phòng để nói chuyện và đọc sách. Phòng ấy sẽ lập tại đình, khi nói chuyện cho cả giai dân trong làng vào nghe. Mỗi tuần lễ họp vào ba kỳ, anh em ai có điều gì hay nói cho nhau biết ; hoặc xem trong các sách, các báo có điều gì bổ ích chung thì đọc cho nhau nghe. Lại mua các sách, các báo và tạp-chí cho giai dân trong làng đến xem. Mục-đích là tập đường ngôn luận và luyện tập quốc-văn mở mang kiến thức cho giai-dân, mục-đích rất hay và rất cần cho làng này.

Tôi thường thấy trong làng có nhiều ông ăn nói giảo-hoạt có tri-tuệ thông minh hẳn hoi, chỉ vì ít học nên ngoài những sự hống hách hão huyền trong đám việc làng và ít nhiều lý sự vạn xỏ bẻp, cái tri tuệ thông minh đó chẳng giúp cho người ta được việc gì nữa, đáng tiếc thay !

Nay lập lên cái phòng đọc sách này tôi cũng như lập một cái phòng học để giai dân đến học thêm vậy. Ngày đi làm mỏi mệt, còn thì giờ đâu mà xem sách, tối đến nghỉ ngơi, được ngày chủ-nhật còn bận công nọ việc kia, vì vậy mà ít khi gặp, tính thân ái tuy không là nhạt nhẽo, song cũng kém về đậm-đà. Nay có cái phòng đọc sách này mỗi tuần lễ anh em được họp mặt nhau vài bốn kỳ, bàn chuyện nọ chuyện kia, tính thân ái chắc được mặn mà hơn xưa !

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG
Mỹ mỹ-nao,
15 chân-kính
Một đồ Hiu có chất ấu-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá . . . . . 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
29, Phố Paul Bert, — HANOI
2005

祥和裕
YU-WO-TSEONG
VENTE EN GROS
48, Rue des Cantonnais, 48
Hanoi (Tonkin)
Téléphone N° 295

Bản-hiệu có bán buôn các thứ các nhiều, hàng tốt nhiều kiểu, hàng thật rẻ, giá thật rẻ.
Có bán cả hàng to (Đồ-sộ, nhiều tiền, nguyên, thanh, lụa, hàng, quế, sâm nhung, vỏ hàng Nhung nhiều thứ, thơ, nến nến.
Nay mới có đủ các thứ hàng thêm, nguyên thơ mà rất mới mẻ rộng khổ. Những hàng này bán buôn không tốn, chỉ không bán lẻ mà không có mẫu gửi đi các tỉnh, vì hàng còn nguyên không thể cắt được.
Quí-khách ở gần nên đến bản-hiệu mà xem, nếu ở xa thì gửi thư về, bản-hiệu sẽ cắt người gửi hàng-hoá.
Cần-bạch
2010 YU-WO-TSEONG

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí khách xem báo thấy có đăng cao-bạch của bản-hiệu, đến khi đi mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhớ mà lầm ra không đặt được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ nay đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc **Ed Montès** có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

Vậy cái phòng nói chuyện này thật là một việc rất bổ-ích. Tôi xin có mấy lời biểu đồng tình cùng các ông khởi xướng lên việc này và đám xin các ông gắng sức.

Nghe đâu các ông đã làm điều lệ để xin phép quan trên cho mở nhà xem sách. Việc là việc khai hóa cho dân, chắc quan phụ mẫu vui lòng mà bằm cho. Nhưng nghe đâu công việc còn nhiều điều khó khăn! Nhưng được mấy ông khởi xướng rất nhiệt thành và cả quyết lắm thì chắc việc sẽ thành.

Đàm-sự lai cảo

BẮC-NINH

Hội đình chiến — Hồi 8 giờ rưỡi tối hôm thứ bảy, các đội binh khố đỏ có rước đèn, các phố đều treo đèn và cắm cờ. Sáng chủ-nhật, hồi 7 giờ điểm binh, 4 giờ chiều điểm học-trò con trai và con gái. Các quan Tây Nam đến chứng kiến đông lắm, những người nhà quê dắt díu nhau lên tỉnh xem hội cũng gần đông bằng hội 14 Juillet vậy.

BAN-TRANG

Cũng vì thua bạc sinh liều. — Hồi 4 giờ chiều hôm 9 Novembre thấy làm ầm ĩ xe ngựa, xe đạp, ngựa đuổi theo bắt một chàng tuổi trẻ, trạc ngoại nhị tuần, ăn mặc sạch sẽ, khăn xếp, áo chùng, trông ra vẻ học-trò, kẻ lôi người kéo về tới trước cửa ga Ban-trang, kẻ thì lấy *ba toong* đánh, người thì móc túi khám, quả tang còn cái ví trong tài có đựng ba mươi ba đồng sáu bảo mới và cái thẻ thuế thân, liền sang chợ sòng bạc với các chủ, chẳng may vận hẩm, thua mất 17 đồng, sợ quá trốn đi. M Ước chợt thức dậy thấy mất ví và người làm phụ với vàng lên trình quan sở tại; Quan châu phái lính đi với M. Ước đưa theo đến gần ga Ban-trang thì bắt được: Hiện lúc bấy giờ M. Ước có phàn nàn rằng xưa nay nó vẫn thật thà, thường có khi giao cả tiền nong cho nó không bao giờ là xuy suyễn, bây giờ nó đính vào cờ bạc thua mà sinh liều. Việc này phải đem về nhà Nachàm để quan trên xử đoán. Ôi! cờ bạc làm người ta mất tin mất cậy, phải đón phải đánh phải tù diên đứng trăm đường, thế mà vẫn còn nhiều người say mê cờ bạc.

Cờ bạc làm hại lời thân, không tiền đi xoáy xáu chân vào cùm.

H. Đ. lai cảo

VIỆC KINH-ĐÔ

Cọp ăn bánh tày. Vừa rồi ở làng Trúc-sia có người nhà quê kia góa chồng ở với một người con trai đã trưởng thành làm nghề chăm tỏi đạt và bán bánh tày; nhà ở gần núi, miễn lấy là một nơi rất nhiều cọp, xưa nay vẫn có cái hổ hoàn, cho nên sự đề phòng cũng là cẩn mật, mà cũng lắm khi phải hại mặng người và súc vật, vì rào dậu đã đơn sơ, nhà cửa không kiên cố, nên loài ác thú ăn quen bén mặn không khỏi nào mà tiệt được. Một hôm trời sáng trăng rất tỏ người đàn bà ấy chụm lửa nấu bánh tày ở trong nhà. — Đêm đã khuya nước nấu bánh rắc lẫn thì mụ chồng cái của mạch lên ra ngoài sân mục gạo nước vào chêm thêm trong nồi bánh rồi cũng chụm thêm, ít cây củi to vào, rồi để đó mà nằm nghỉ. — Ba giờ năm ngủ quên chừng một hồi lâu, người con dâu nằm trong buồng thức-giấc dậy, nghe có tiếng gì kêu lắc cắc như là chó nhai xương. Ngờ rằng con chồn con cáo gì vào bắt gà ăn thịt, vì ở bên lò nấu bánh có để cái cối xay tại có một đỏ gà. Nên mới kêu bà mà hỏi rằng: « mẹ ơi mẹ hãy xem cái gì kêu lắc cắc ở bên cối xay, có lẽ cáo mèo gì ăn gà chăng? Bà giả nghe kêu giật mình thức dậy, trông thấy cái của mạch vẫn còn mở, biết là mình quên sập hồi nãy lòng đã sinh nghi, nhưng cũng tưởng như lời người dâu hỏi, bèn ngồi dậy, thấy cái chụm đã tắt hết không thể trông rõ, mới đánh cái diêm thắp đèn lại bên cái cối xay soi thử xem, thì thấy một con cọp rất to vẫn vện xem dữ đội qua đang ăn một con gà, bà giả thất kinh mất cả hồn vía luống cuống cả người, liền mới thắp đèn vào đầu con cọp dầu hỏa tung ra, lửa cháy bỏng lên, con cọp cũng kinh hoảng hết lên một tiếng như sấm dậy, tuông của nhảy ra, mang một dầu lửa cháy tung bừng vừa chạy vừa rẻ chẫn động cả sơn cốc.

Khi ấy bà già cũng cả nhà dậy xem thì thấy nồi bánh tày hết non một nửa, con đỏ gà têm con chỉ còn ba. Ấy nay mới nghe cọp ăn bánh tày cũng là một chuyện lạ vậy.

Chó con cũng dại. Đêm hôm 26 Octobre, làm người đi xem một người bị chó dại cắn mà không biết đến nay đã phát con lên mới hay, đem đến nhà thương quan thầy thuốc cũng chịu không chữa được nữa.

Thảm thương thay, người đàn-bà ấy đêu lúc nồi con lên thì hai tay chỉ chợi-vợi như là người bị bỏng chưa nơi vực sâu, trong cổ chỉ tót-hơi ra hoi-hóp như người chạy đua một nhọc quá thể, mặt mày đỏ tía, dẫu óc bù xù xem thật là nên thương, khi nói cơn thì điên cuồng xé cả áo quần vật cả thảo thể và rên la xem thảm hại lắm. Khi hết cơn thì thấy chồng con cũng biết, nhưng chỉ trông nhau bằng đôi giòng nước mắt nào có lời nói gì mà tỏ được nỗi bị thương, duy có chờ ngày chết nữa là hết.

Số là người bàn-bà ấy có nuôi một con chó còn nhỏ, mới ba bốn tháng, mỗi khi cho nó ăn thì thường vuốt ve trúc trơn nó, nên nó cũng thường liếm vào tay cũng có lúc ngậm tay vào miệng nó chớ không khi nào cắn đến, nghe đâu người đàn bà ấy có những vết ghẻ ở tay, thường đưa tay cho nó liếm, có lẽ vì thế mà cái độc nó nhiễm vào mà phải chết.

Con chó ấy chẳng thấy hóa ra điên dại bao giờ, nhưng chẳng hay nó đi đâu, hoặc bị ai bắt mất đã vài tháng nay, nên lại nuôi con khác. Đến nay phát con dại rồi mới biết vì con chó ấy, còn chó đi đâu mất tức là nó hóa dại mà đi. Vì thế mà phải thiệt mạng cũng vì không xét kỹ và không đề phòng từ trước.

Hiện nay chó dại sinh ra nhiều quá, nên sự bắt chó và cấm chó rất ngặt lại dùng đến súng mà giết chó. Xem như thế thì biết cái hại chó dại ngày nay nhiều quá, chẳng biết ngày nào mới tuyệt được.

Sổ quyên giúp dân bị lụt

Số số 49 và 50

Huyện Thanh-miện

MM. Lưu-văn-Hoan, 0 p.60; Trần-đình-Đoa, 0 p.60; Vũ-tế-Mỹ, 0 p.90; Vũ-v-Hoằn, 0 p.80; Vũ-v-Bang, 0 p 90; Vũ-v-Bảng, 0 p.80; An-v-Rũng, 0 p.70; Vũ-v-Lục, 0 p.70; An-đăng-Dụ, 0 p.90; An-đăng-Giảng, 0 p.80; An-văn-Cẩu, 0 p.50; An-v-Điểm, 0 p.50; Ngô-văn-Thịnh, 0 p.5 ; Vũ-văn-Cồn, 1 p.50; An-ngọc-Quế, 0 p.70; Ng-đức-Nhuế, 0 p.70 ; Ng-hữu Ngoạn, 0 p 50; Ng-hữu-Ngẫu, 0 p 40; Trương-v-Liễn, 1 p.; Đỗ-v-Am, 1 p.; Ng-v-Tấn, 1 p.; Nhữ-v-Điển, 1 p.; Ng-v-Khuê, 0 p.80; Ng-hữu-Tụy, 0 p.70 ; Bùi-công-Oanh, 0 p.80 ; Bùi-trọng-Diện, 0 p.20; Ng-đức-Huấn, 1 p.50; Phạm-công-Vĩnh, 1 p.50; Vũ-Dự, 1 p.30; Phạm-v-Thức, 1p.20; Ng-v-Cẩn, 0 p.90; Bùi-v Dự, 0 p.60 ; Bùi-văn-Bảo, 0 p.80 ; Ng-sĩ Khuyến, 0 p.70; Lê-văn-Liên, 0 p.80; Khương-đình-Thanh, 0 p.70; Phạm-công-Chàng, 1 p.; Ng thế-Cẩu, 1 p.; Ng-đình-Chân, 1 p.5 ; Ng-thị-Đoa, 1 p 50; Vũ-hữu Tiến, 1 p.30; Vũ-v-Tuệ, 1 p.20; Phạm-xuân-Hòa, 0 p.80; Đỗ-công-Lang, 0 p.70; Ng.-viết-Đào, 0 p.80; Ng-viết-Khắc, 0 p.70; Vũ-thế-Dung, 0 p.50; Vũ-đình-Vỹ, 0 p.50; Đào-v-Trương, 0 p.50; Ng-v-Tỹ, 0 p.50; Ng.-v-Quỹ, 0 p.30; Phạm-văn-Thỏa, 0 p.20; Ng-v-Tạo, 0 p 30; Trần-v-Kỹ, 0 p.20; Ng.-đức-Hội, 0 p.30; Ng-năng-Tĩnh, 0 p.20; Ng.-trọng-Thân, 1 p.; Ng.-v-Liễu, 1 p.; Ng.-v-Quỳnh, 1 p.; Ng-v-Sung, 1 p.; Trương-v-Tân, 1 p.50; Lê-v-Thiệp, 1 p.50; Phạm-hữu-Đạt, 0 p.80; Phạm-công-Đính, 0 p.70; Vũ-v-Huy, 1 p.; Ng.-v-Đỗ, 1 p.; Vũ-tri-Đạo, 0 p.80; Vũ-hoàng-Cao, 0 p.70; Triệu-ngọc-Thiết, 0 p 60; Hoàng-v-Đương, 0 p.40; Đào-văn-Khuê, 1 p.20; Ng-v-Mậu, 1 p.20; Ng.-tiến-Tài, 1 p.20; Vũ-đình-Nguyên, 1 p.20; Phạm-đình-Chân, 1 p.; Ng-xuân-Hòa, 0 p.50; Vũ-v-Hồi, 0 p.80; Vũ-v-Doanh, 0 p.80; Vũ-trương-Sưng, 0 p.70; Vũ-ngọc-Thụ, 0 p.70; Ng-đức-Liêm, 0 p.70; Ng-đức-Lâm, 0 p.60; Lê-v-Tiệp, 0 p.50; Lê-v-Thinh, 0 p.50; Phan-đắc-Bình, 0 p.70; Ng-v-Luận, 0 p.70; Ng-công-Cát, 1 p.50; Ng-hữu-Nạo, 1 p.50; Ng-v-Cần, 1 p.30; Ng-v-Thìn, 1 p. 20; Vũ-quang-Hiền, 1 p.5 ; Vũ-quang-Trúc, 1 p.; Đặng-đình-Khải, 1 p.; Đặng-đình-Tọa, 1 p.; Ng-v-Cục, 0 p.50; Không-v-Hưởng, 0 p.50; Triệu-duy-Phúc, 0p.50; Vũ-v-Uất, 0 p.50; Ng-v-Giảng, 0 p.80; Trần-v-Diện, 0 p.70; Phạm-v-Tế, 0 p.50; Phạm-v-Tụy, 0 p.50; Phạm-v-Trung, 0 p.80; Phạm-v-Nhâm, 0 p.70; Lê-v-Sau, 0 p.80; Ng-v-Kích, 0 p.70; Trần-v Thảo, 0 p 80; Trần-v-Tích, 0 p.70; Ngô-v-Ban, 0 p.5 ; Ngô-văn-Bình, 0 p.5 ; Vũ-v-Chấn, 0 p.50; Vũ-như-Liêu, 0 p.50; Vũ-đình-Bảng, 0 p.50; Ng-v-Lập, 0 p.5 ; Phạm-văn-Tăng, 0 p.30; Đỗ-v-Hạp, 0 p.20; Ng-v-Hồng, 0 p.50; Ng-v-Sĩ, 0 p.50; Trịnh-v-Ngông, 0 p.60; Bùi-v-Hùng, 0 p.40; Đoàn-v-Chạch, 0 p.30; Vũ-v-Nhuệ, 0 p.20; Ng-v-Mão, 0 p.50; Bùi-quang-Hiền, 0 p.50; Đỗ-v-Tích, 0 p.3 ; Ng-viết-Phú, 0 p.20; Phan-đình-Bình, 0 p.30; Phan-đình-Đạo, 0 p.20; Vũ-v-Lệ, 0 p.50; Vũ-văn-Sơn, 0 p.5 ; Đỗ-ngọc-Trinh, 0 p.30; Trương-v-My, 0 p.2 ; Ng Bách, 0 p.80; Ng-Tuyên, 0 p.70; Vũ-v-Thi, 0 p.3 ; Ng-v-Thức, 0 p.20; Phạm-viết-Bảng, 0 p 80; Bùi-đức-Bịch, 0 p. 70.

Tổng cộng là : 10 p. 00.

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Bến chủ nhật 18 Novembre này tức là ngày 11 tháng mười ta là ngày tiệc kỷ-niệm của bản-hội, vậy có lời kính cáo để các quý-khách biết rằng hôm ấy sẽ nghỉ hát

Tối thứ hai 12 Novembre 1923

Diễn hai tích :

Tích thứ nhất :

QUẦN TIÊN CỨU THIÊN BÀO

(Hát chèo)

Tích thứ hai

TAM CHIẾN LÃ-BỐ

(Toàn trẻ con đóng trò)

Tối thứ ba 13 Novembre 1923

NGƯỜI LẤY HỒ

Số còn chi nữa mà mong.
Chơi cho phỉ chí tang-bồng một phen
Cõi trần may gặp người tiên.
Ngày đào thủ dữ là duyên tình cờ.

Các ông chủ-nhà, các ông thầu-khoán và các ông buôn bán !

Các ông nên xem cả các hạng sơn, chỉ có thứ này là tốt hơn cả, bền hơn cả ; vì thứ sơn STANDARD này là thật sơn tây của những tay *chuyên-môn người Đại-pháp* chế ra.

Nên hỏi giá ở « *Société Française des Couleurs et Peintures Métalliques* STANDARD », Julien & Fortin, số 8, đường Gia-Long, Hanoi.
2003

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen
của HOÀNG-THƯỢNG

Theo thiên tự-nhiên ta đây, Chẳng nhờ cũng thử thuốc vẽ nhưng hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có tri khôn thì không ai có thể lừa được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mùng 7 tháng năm, nhân-kiện Khải-định thứ ba, tôn Mệnh-phụng lời chiếu phát rằng :

Chiếu nay đại-thần dâng lên MONTÈS quí tặng, có cất nhắc một tước trọng bổ để tặng nay dạng quí rất hay, đáng nên gia thưởng, trước hạ-thần thị phải cho qui chức phòng chế-tạo để tỏ thành-ý.

Khâm thử.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được ! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn ; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm ta mất thiển-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Dược-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ ba tờ báo này.

SÁCH LUẬT MỚI

Quan phó Bình-lương, *A. Dejean de la Bâtie*, giáo-sư trường Cao-đẳng Đông-Pháp, mới soạn một bộ luật mới sau này :

1° QUỐC TẾ CÔNG PHÁP (Droit international public) giá. 3$00
2° QUỐC TẾ TƯ PHÁP (Droit international privé) giá. 3$00
3° HÀNG HẢI PHÁP LỆ (Droit maritime) giá. . . . 3$00
4° THƯƠNG LUẬT HỌC (Droit commercial) giá. . . . 4$00
(Tiền cước gởi đi các tỉnh, tính ngoài).

Mấy bộ sách luật này, bản-quán đã giới thiệu ở số báo ngày 25 Septembre trước.

Bộ luật mới này, soạn toàn bằng chữ Pháp cả.

BÁN TẠI BẢN-QUÁN

Số 79

NGỌC-KIỀU-LÊ

(Chuyện một người nữ-sĩ có tài nhà ngọc phun châu, lại giữ được gia trong tuyết sạch, đáng làm gương cho bọn quần-thoa. Xem chuyện này thì đủ biết rằng các bậc danh-nhân ở trên thế-giới từ xưa đến nay, đều bởi cái tinh-anh trong trời đất chung đúc mà nên, thọ Tạo hà có phân biệt nam-giới và nữ giới.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Dương tuần-phủ nói :

Ừ! Có thế chứ! Tôi vẫn còn nhớ quan *Tổ* ngự-sử hiếm-hoi không có con trai, mà nghe tiếng nói của hiền tử, cũng không phải là người *Hà-nam*, vậy chẳng hay hiền-tử nguyên-quán ở đâu?

Tô-hữu-bạch nói :

— Ty-chức vốn người *Kim-lăng*.

Dương tuần-phủ nói :

— Tôi xem trong sĩ-lục thì hình như hiền-tử năm nay vẫn chưa có vợ phải không?

Tô-hữu-bạch nói :

— Ty-chức từ xưa vốn vẫn lưu-lạc, cho nên chưa lấy vợ.

Dương tuần-phủ nói :

— Bây giờ thì không thể chậm được nữa.

Dương tuần-phủ lại nói :

— Vừa rồi tôi nghe tin *Trần* tướng-công được gia hàm cung-bảo, tôi muốn làm một bài thưởng mừng. Hiền-tử là một bậc đại-tài, sáng mai xin hiền-tử soạn giúp.

Tô-hữu-bạch nói :

— Ty-chức học thiển tài sơ, nhưng nếu đại-nhân đã dùng đến thì xin vâng mệnh.

Tô-hữu-bạch ngồi uống mấy chén trà, rồi cáo-từ lui ra. Nguyên *Dương* tuần-phủ tức là *Dương-đình-chiêu*, có một người con gái, xuân-xanh đang độ cập-kê. *Dương* tuần-phủ thấy *Tô-hữu-bạch* đỗ tiến-sĩ, tuổi hãy còn trẻ, diện-mạo khôi-ngô, có ý muốn gả, mới mời ngồi lại nồng trà để hỏi xem đã có vợ chưa. Khi nghe nói chưa có vợ, rất lấy làm mừng-rỡ.

Đến ngày hôm sau, có Phủ-quan vào bái-yết *Dương* tuần-phủ, *Dương* tuần-phủ mời vào nhà trong, đem việc muốn gả con gái cho *Tô-hữu-bạch* thuật rõ để Phủ-quan nghe, và bảo Phủ-quan nói giúp. Phủ-quan không dám từ-chối, liền nhận lời rồi cáo-từ lui ra.

Khi về tới nhà, sai người mời *Tô-hữu-bạch* vào mà bảo rằng :

— Tôi xin có lời mừng riêng hiền-huynh.

Tô-hữu-bạch nói :

— Chẳng hay đại-huynh mừng tôi về việc gì?

Phủ-quan nói :

— Ngày hôm nay tôi vào bái-yết quan *Dương* tuần-phủ, người giữ lại uống trà và bảo cho tôi biết rằng ngài có một vị tiểu-thư đức-mạo kiêm-toàn, thấy hiền-huynh đỗ sớm tuổi trẻ, lại chưa lấy vợ, cho nên ủy tôi làm mối, muốn cùng hiền-huynh kết nghĩa *Chu, Trần*. Đó là một việc rất hay, còn gì đáng mừng hơn nữa!

Tô-hữu-bạch nói :

— Quan tuần-phủ có lòng thương, đại-huynh lại yêu mà muốn cho thành sự, đáng lẽ tôi không dám từ-chối. ngặt vì thân-phụ tôi đã trót viết thư hỏi con gái quan thị-lang họ *Bạch* từ trước rồi.

Phủ-quan nói :

— Việc lệnh-đường hỏi con gái quan *Bạch* thị-lang, nên chẳng chưa biết thế nào. Nay quan tuần-phủ đã có ý ân-cần, tôi thiết tưởng hiền-huynh chớ nên từ-chối.

Tô-hữu-bạch nói :

— Việc hôn-nhân này, quan *Bạch* thị-lang đình-ước đã lâu, huống-chi thân-phụ tôi viết thư hỏi, lại có quan *Ngô* hàn-lâm làm mối, tất thế nào cũng phải thành-sự. Còn việc quan tuần-phủ gọi gả nàng, xin nhờ đại-huynh liệu lời vì tôi mà khéo từ-chối cho.

Phủ quan nói :

— Từ-chối thì đã đành rồi, nhưng còn có một lẽ : quan *Dương* tuần-phủ đây là một người khó tính. Hường chi hai ta đều là thuộc-hạ ngài. Việc hôn-nhân này mà không xong, lắt có nhiều điều bất tiện.

Tô-hữu-bạch nói :

Làm quan giữ sao cho hết chức phận thì thôi, chứ việc hôn-nhân này quyết không thể vâng lời được.

Phủ-quan nói :

— Đã đành rằng thế, nhưng hiền-huynh cũng phải nghĩ đi nghĩ lại cho kỹ, chớ nên cố chấp.

Tô-hữu-bạch nói :

— Việc khác còn có thể thôi được, chứ việc hôn-nhân có quan hệ đến luận-thường lễ-pháp đã trót đính ước, một lời vàng-đá, lẽ nào lại đem đổi thay, vậy xin đại-huynh hết lòng vì tôi mà từ-chối giúp.

Phủ-quan thấy *Tô hữu-bạch* nhất-định không nghe, không thể làm thế nào được, bất-đắc-dĩ phải đem những lời *Tô-hữu-bạch* nói bảo rõ để *Dương* tuần-phủ nghe.

Dương tuần-phủ nghe nói *Tô-hữu-bạch* định lấy con gái *Bạch* thị-lang, nghĩ thầm : Con gái *Bạch* thị-lang tài-mạo kiêm-toàn, ai chẳng quí-mến. Nay có *Ngô* hàn-lâm làm mối, mà *Tô* ngự-sử lại là bạn thân. Mười phần thì chắc đến chín phần, khi nào hắn chịu vâng lời ta nữa. Ta dẫu quan to hơn hắn, nhưng hắn là bậc thanh-niên khoa-giáp, vị-lất bằn đã chịu nhường. Họa may *Bạch* thị-lang trả lời không xong, thì bấy giờ tự-khắc bắn phải cầu đến ta vậy. Nhưng không biết tính-hình nhà *Bạch* thị-lang độ nay ra thế nào.

Dương tuần-phủ ngẫm-nghĩ hồi lâu, chưa biết tìm phương-kế chi cho được, bỗng sực nhớ rằng hôm trước *Bạch* thị-lang giữ ta ở chơi, thấy có *Trương-quĩ-như* là một ông thầy dạy học tại đấy vẫn ra tiếp chuyện. Vừa mới hôm nào lại thấy có cái danh-thiếp *Trương-quĩ-như* xin vào bái-kiến, ta chắc là hắn lại mượn tiếng *Bạch* thị-lang để đến cầu thân mà xin việc gì đây, nhưng ta nghĩ không cần dùng đến hắn, cho nên chưa khoản-đãi gì, chỉ bằng ngày nay ta sai người mời hắn đến, để đó là tình-hình *Bạch* thị-lang nếu có được cơ hội nào, ta sẽ liệu kế.

Dương tuần-phủ nghĩ vậy, mới sai người cầm danh-thiếp đi mời *Trương-quĩ-như* đến xơi cơm. Lại nói chuyện *Trương-quĩ-như* từ khi xuất-xứ ở nhà *Bạch* thị-lang, phải mượn chuyện đi thi để tìm đường cáo-thoái.

Hôm trước *Trương-quĩ-như* muốn cầu thân với *Dương* tuần-phủ, đi đến bái-yết một lần, hôm ấy bỗng lại thấy có người nhà *Dương* tuần-phủ cầm danh-thiếp đến mời, mừng-rỡ xiết bao, vội-vàng chỉnh-lễ mũ áo để đến bái-yết.

Dương tuần-phủ mời ngồi rồi bảo rằng :

— Từ khi hiền-khế hạ-cố đến chơi, tôi vẫn định mời ở một hôm để nói chuyện, hiềm vì việc quan bận lắm, thành ra nấn-ná mãi đến bây giờ, xin hiền-khế thứ lỗi.

Trương-quĩ-như nói :

— Hôm trước được vào bái-kiến, vinh-hạnh xiết bao, ngày nay đại-nhân lại cho triệu vào, chúng tôi tự nghĩ, thật lấy làm quá làm vậy.

Hồi lâu, người nhà dọn rượu, *Dương* tuần-phủ mời *Trương-quĩ-như* uống. Cũng được mấy chén, *Dương* tuần-phủ hỏi rằng :

— Hiền-khế ngồi dạy học ở nhà *Bạch-thái-huyền*, có sao lại có thời-giờ thư-nhàn mà lới đây được.

(Còn nữa)

Sớm chậm một ngày rất có quan-hệ

Có bệnh nên chữa ngay, chớ trì-hoãn. Cái sức khỏe người ta lại quan-hệ hơn các việc khác, chớ nên nói : Sớm chậm một ngày không quan-hệ gì.

Làm lụng, nghĩ ngợi, hoặc có việc gì quá sức mà mệt-nhọc, yếu-ớt người đi, thì nên biết rằng trong mình yếu-ớt như thế, chẳng bao lâu mà hóa ra bệnh huyết suy, gân yếu, thần thể luy-nhược, và các bệnh ấy lại sinh ra lắm chứng khác nữa.

Chớ nên trì-hoãn không dùng thuốc Pilules Pink. Biết đâu sớm được mấy ngày lại không đỡ được biết bao là nỗi khổ-thống.

Pilules Pink làm cho chóng phục sức, vì Pilules Pink làm cho chân huyết giàu hơn, trong hơn, có sức hơn, làm cho hệ thần-kinh khỏe hơn, làm cho các cơ-thể làm việc mạnh hơn.

Chớ nên lưỡng-lự. Thuốc PILULES PINK.

Dùng sớm chậm một ngày rất là quan-hệ.

Bán tại tất cả các hiệu Bào-chế.

DƯƠNG BÁ-TRẠC
ET
TẢNG-KHÁNH-LONG
dit **ĐÔNG-NAM-MỸ**

Dệt lãnh lụa, vải-mành, khăn mặt, đóng giày tây, giày ta, va-ly, làm mũ (nón), khăn xếp, ghế máy, và buôn đủ các thứ hàng Bắc-kỳ, bán cất và bán lẻ.

Tổng cục : Hà-nội phố hàng Bông, số 152.

Phân cục : Sài-gòn đường Catinat, 10, đường Bonnard, 90.

Công-xưởng tại Thái-hà-ấp.

Hàng tốt giá hạ, qui-khách chiếu cố xin cứ gởi thư về ĐÔNG-NAM-MỸ số 152, Rue du Coton, Hanoi.

2056

Minh tạ lương y

Tôi phải bệnh chỉ ngót 18 năm, mỗi khi đại-tiện đau đớn khó nhọc, sau được Monsieur A. Chi chủ nhà máy giêm, Hanoi giới-thiệu tôi đến chữa tại nhà M. Tchuong-Quay-Lam, 26, phố hàng Đường, Hanoi, là người đã chữa khỏi ông ta vừa xong, sau tôi đến chữa trong 3 tuần lễ là khỏi hẳn, những ngày đang chữa có thể làm lụng, đi lại, được như thường không đau không sót. Chiếu-đại thổn khả-đáng.

Vậy tôi xin có mấy lời cảm tạ lương-y và giới-thiệu lương-y cùng các nhà mắc phải bệnh ấy.

LUONG-VO-SUNE
Chủ-hiệu Đông-xương-Long
Đại cơ-khí xưởng Hanoi
N° 65, Phố hàng Bồ, N° 65.

Hàng tốt giá rẻ

Hàng-đào hiệu LƯƠNG-THÔNG-HING
Hai mươi năm lẻ, tiếng lừng gần xa.
Đồ vàng, đồ bạc, đồ ngà,
Kim cương bảo thạch cùng là chân-châu,
Của sang vật lạ thiếu đâu,
Kiểu làm lại sẵn thợ Tàu thợ Nam.
Hồng-kông thêm thợ Tàu sang,
Thợ làm cẩn thận giá hàng phải chăng,

LƯƠNG-THÔNG-HING.
Bijoutier.
61, Rue de la Soie, 61
HANOI

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng qui-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xay-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất quí để trị các chứng bệnh như : kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, cơm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn ! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

KIM-CƯƠNG XIÊM

Bản-hiệu mới về một ít KIM-CƯƠNG XIÊM để làm mặt-nhẫn và hoa-tai, thật-sáng và nhánh lắm chẳng kém gì kim-cương tây. Qui-khách nên đến chọn mau kẻo hết mất cơ-hội, vì thứ này cũng hiếm, không thường có, đem đi làm quà mấy đám cưới thì rất quí, thật là sang-trọng.

Kỳ tàu này mới sang

Laine complets et pardessus, imperméable cùng các thứ hàng to lụa Tây-Nam rất mới. Giá bán phải chăng.

Xin hỏi : **Hiệu NAM-THỊNH**
Soieries — 6 Rue des Cantonnais — Hanoi

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET
Lí một vị tinh bảo không có pha chế nhiều môn
Mỗi hoàn 0,50 ☞ (uống từ 2 đến 3 hoàn trong 24 giờ)
TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẠT-LÉO VÀ GÂN CỐT
THUỐC PHÁP Ở PHÁP QUỐC LẤM
Cùng có bán tại : Hanoi, Dr CHASSAGNE, Pharmacien, 5, BOULEVARD HENRI RIVIÈRE, và các hiệu bào-chế khác.

LÒ RƯỢU HOMMEL

Vô-danh công-ty, vốn có 1.000.000 quan tiền tây
Tổng-cục số 110, Phố hàng Trống Hanoi

Rượu bia thượng hạng theo cách vệ-sinh

Cả thùng ngâm nước đá sẵn
Đóng chai lớn
Đóng chai nhỏ

ĐẠI-BIỂU :
Ở tỉnh Haiphong là ông Denis Frères
Ở tỉnh Yunnan là ông Hock-Guine-Seng

RƯỢU BIA HOMMEL

Hạng rất ngon và giá hạ hơn cả.
Ai muốn đặt hàng thì cứ gởi thơ đến Lò rượu Hommel, Vô-danh công-ty ở Hanoi, phố hàng Trống, số 110.

3005

CÓ THẤY CON DẤU NÀY

KHẮC VÀO LƯỠI DAO

thì mới là hạng tốt, mà dùng nó thì thực là tiện.

PACHOD Frères & Cie LYON

2050

HÀNG MỚI VỀ

Enveloppes và chambres à air xe tay
Vải xanh lợp mui thật tốt khổ rộng 1m20 giá 2$20 một thước
Chục xe, vòng bánh, nan hoa, vân vân.

Các hiệu xe nên mua ngay được giá hạ

SOCIÉTÉ FRANÇAISE DE TRANSPORTS
SOCIÉTÉ ANONYME AU CAPITAL DE 1.800.000 FRANCS
POUSSE-POUSSE SAIGONNAIS
7, Boulevard Bobillot, Hanoi

2009

Đồng-hồ đeo tay hạ giá

Mỗi cái **1$00**

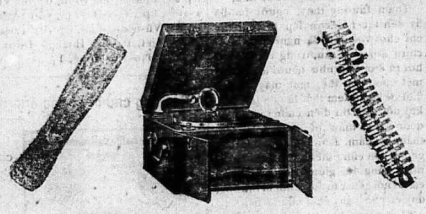
Thưa các quý khách, những đồng-hồ đeo tay của bản-hiệu vị giá bao cao 8 quan nếu chúng tôi xin hết giá mỗi cái 1$00 nếu chiếu giá không hết thời xin biếu cái kính giọng vàng cả hộp xin xem như sau này :

Đồng hồ đeo tay nhỏ tối thấy giờ			giá trước	8$40	nay 4$40
—	id	cỡ kim ly	—	6 00	— 3 00
—	id	kim thép và kim vàng	—	4 80	— 2 50
—	id	vuông thực xinh	—	8 20	— 4 20

Nếu các quý-khách chiếu cố cho 2 cái mà không hết giá, chiếu giá trước thời xin tính tặng 1 cái kính giọng vàng đời mới và 1 cái hộp kính aluminium vì có tiền trước nữa. Xin chiếu cố cho.

TONG-YUNE-TAI
49, Phố hàng Ngang, HANOI

2043

CHANSON & Cie
58, Rue Paul Bert, Hanoi

Bản-hiệu có bán các thứ máy hát mới về rất rẻ, rất tốt và rất đẹp, và lại có cho thuê cả máy hát và các thứ đĩa, tiếng Bắc, tiếng Huế, tiếng Saigon, tiếng Tàu, tiếng Tây.

Bản-hiệu có bán cả các thứ điếu rất đẹp, rất tốt và hợp cách vệ-sinh.

Bản hiệu mới có thứ mũ « ÉMAILLINE » để lau đĩa hát rất tốt mỗi ống là 0$40. *Nay kính cáo.*

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

RUE PAUL BERT, HANOI

Từ mồng một cho đến mồng mười tháng một tây

Sổ sách tính xong

Bán Xon

Xin xem giấy khai hàng cùng chỗ bầy hàng.

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu đầu nai)

Một vị độc giả có viết thư hỏi chúng tôi về cái giá trị và cách dùng thuốc Dragées Rabuteau thế nào, vì ngài đã nhờ thuốc Dragées Rabuteau (hiệu đầu nai) ấy mà khỏi được bệnh bao-tử tinh thần, nên mỗi sức khỏe, mà đã chuyển thành ra bệnh đau dạ dầy và đau gan cật.

Vậy xin kể ra sau này : Thuốc Dragées Rabuteau (hiệu đầu nai) này bào chế có chất cải là một chất rất bổ về đường khí huyết, lại có khí đạm-lam (Iode) để lọc cho huyết được trong sạch mà làm cho tiêu tán những bọn hèn ra ngoài hết. Người ta thường thấy phần nhiều người bị bệnh hư huyết, xanh-xao và yếu đuối, đau mắt, đau cuống họng, có những mụn mọc sần sần lên ở mặt. Đàn bà con gái thì nguyệt kỳ không đều, thường hay sinh ra đau bụng.

Muốn cho khỏi hết các bệnh ấy thì nên dùng độ vài lọ thuốc Dragées Rabuteau (hiệu đầu nai) là một thứ thuốc kinh nghiệm đã lâu, lại là một thứ thuốc có danh-tiếng hơn cả.

Ở các hàng bào chế lớn đều có bán cả.

2058

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

LAXO SODYL

Một thứ hạt gạp chất muối của loài quả thì xủi bọt lên.
Là thứ thuốc nhuận tràng rất tốt.
Thứ thuốc tẩy rất dễ dùng.
Trừ bệnh táo cùng các chứng khác vì bệnh táo sinh ra một cách rất chóng, như nhức đầu, đau gan, đau vị, đau ruột, bệnh trĩ, đau đầu ruột, bệnh trệ, nhọt lở, vân vân.
Thứ thuốc này hiện nhất, rẻ nhất.

Giá tiền : 1$25 một lọ 10 hay 15 liều

Về phần Đông-pháp có gởi bán tại :

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ
酷補

pha với rượu vin **GRENACHE**

J. BLANC *(dệ nhất hạng bào-chế)*
Ông **L. BLANC** *(người nối-nghiệp)*
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra
Giá bán **2$40** một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc vỏ để uống rượu Madère
每晚食前各服一杯沒喉醫欺咳痢

Bán tại : Hiệu Bào-chế **J. BLANC**
31, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi

2009

Imprimerie du Trung-Bac Tan-Van — Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiêu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)